

Олег Комар
кандидат філологічних наук, доцент
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ДОСВІД УЧАСТІ В ПРОГРАМІ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ERASMUS MUNDUS КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРИНЦИПІВ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Останнім часом академічна мобільність набула важливої ролі в житті ВНЗ України, оскільки, за загальноприйнятим визначенням, вона постає важливим інтеграційним процесом у сфері вищої освіти та надає можливість студентам, аспірантам та викладачам брати участь в навчальних та навчально-дослідницьких програмах в університетах країн ЄС. Згідно з положенням «Про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» стажування, зокрема і в рамках програм мобільності, має на меті «вдосконалення професійної підготовки особи шляхом поглиблення і розширення її професійних знань, умінь і навичок, набуття особою досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності», а основними завданнями навчання працівників є:

- оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетентностей в психолого-педагогічній, науково-дослідній, організаційно-управлінській діяльності;
- засвоєння інноваційних технологій, форм, методів та засобів навчання;
- набуття досвіду формування змісту навчання з урахуванням його цільового спрямування, посадових обов'язків працівників, здобутої освіти, досвіду практичної роботи та професійної діяльності, їх інтересів і потреб;
- вивчення педагогічного досвіду, сучасного виробництва, методів управління, ознайомлення з досягненнями науки, техніки і виробництва та перспективами їх розвитку;
- розроблення пропозицій щодо удосконалення навчально-виховного процесу, впровадження у практику навчання кращих досягнень науки, техніки і виробництва;
- застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання, що передбачає його диференціацію, індивідуалізацію, запровадження дистанційних, інформаційно-комунікативних технологій навчання [1].

Усі ці завдання можуть бути реалізовані в рамках різноманітних програм мобільності, які запроваджені Європейським Союзом з метою розвитку систем вищої освіти та професійних якостей працівників ВНЗ як в межах самого ЄС, так і в країнах-партнерах. Цього року маю надзвичайно корисну і приємну нагоду здійснити наукове стажування в рамках проекту Eminence II програми академічної мобільності Erasmus Mundus в Університеті Порту (м. Порту, Португалія). Як відомо, Еразмус Мундус – це програма мобільності та співпраці у сфері вищої освіти, яка покликана підвищувати якість європейської вищої освіти та сприяти діалогу і взаєморозумінню між людьми та культурами через співпрацю з країнами, що не є членами ЄС. Крім того, програма сприяє розвитку професійного потенціалу викладачів ВНЗ з країн, що не є членами ЄС, та їхній міжнародній інтеграції шляхом залучення до мобільності у ВНЗ країн ЄС [2].

Університет Порту – найбільший португальський ВНЗ за кількістю студентів, за обсягом наукових досліджень та випуском друкованої продукції. Щороку університет приймає більше 1000 студентів та викладачів у рамках різноманітних програм мобільності. На гуманітарному факультеті, де власне й відбувається моє стажування, навчається більше 3000 студентів за 13 бакалаврськими, 30 магістерськими та 18 докторськими програмами. Факультет має велику бібліотеку, яка складається майже з 300 000 примірників, представлених в електронному каталозі, а також невеликі тематичні зібрання наукової літератури за напрямками роботи департаментів.

Програма стажування надзвичайно насичена, вона передбачає як власне науково-дослідну роботу, так і участь у навчальному процесі, заходах культурно-виховного спрямування тощо. Науково-дослідна частина стажування реалізовується в таких аспектах:

- ознайомлення з особливостями організації науково-дослідної роботи на факультеті та в університеті;
- робота в бібліотеці факультету, де, зокрема, є доступ до повнотекстових електронних бібліотек на кшталт JSTOR, SpringerLink, EBSCO тощо, в лінгвістичному центрі (Centro de Linguistica), в департаменті англо-американських студії тощо;
- участь у навчальних семінарах для аспірантів, тематика дослідження яких є дотичною до тематики стажування, що передбачає презентацію доповідей, участь в обговореннях, консультування тощо;
- відвідання щотижневих зустрічей з провідними фахівцями факультету в галузі тематики наукового дослідження;
- участь у наукових семінарах та конференціях, організатором яких є факультет.

Участь у навчальному процесі передбачає:

- ознайомлення з особливостями організації навчально-виховного процесу на факультеті та в університеті;
- відвідання лекцій та семінарів, які відповідають профілю роботи та спеціальності того, хто стажується;
- відвідання закладів, де студенти та магістранти проходять виробничу практику;
- участь у навчально-методичних семінарах для викладачів факультету;
- вивчення передового досвіду та новітніх технологій і методів викладання дисциплін, які відповідають профілю роботи та спеціальності того, хто стажується.

Залучення до заходів культурно-виховного спрямування в основному полягає в:

- участі у виховних та культурних заходах, що проводяться факультетом та університетом, зокрема присвячених культурі та традиційним святам країни перебування;
- організації тим, хто стажується, презентації про рідну країну, її культуру та традиції для інших учасників програм академічної мобільності.

Таким чином, більшість завдань, які сформульовані у положенні «Про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів», реалізуються під час участі у програмі мобільності. Інші завдання знаходять реалізацію після повернення зі стажування шляхом використання отриманого досвіду в навчально-виховному процесі, в організаційному та інших аспектах роботи ВНЗ. Окрім означеного, участь у програмі академічної мобільності дозволяє втілити в життя один з основних принципів неперервної освіти – принцип навчання протягом усього трудового життя людини відповідно до її потреб як індивіда і члена суспільства. Отож, участь в програмі академічної мобільності – це досвід, який варто здобути, аби потім поділитися ним з іншими.

Список використаних джерел

1. Положення «Про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0488-13>
2. Erasmus Mundus 2009-2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/programme/about_erasmus_mundus_en.php